

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Colofon

ISSN 0166-5073

Argus is het tijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt twee keer per jaar toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via IBAN: NL84INGB0000116072 te Renkum. Sympathisanten betalen € 5,- per jaar. Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie

Postbus 150, 6870 AD Renkum,
Postbanknummer 116072.

Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen:

donateurs.adm@faunabescherming.nl

Bij betaling vanuit het buitenland dient men de volgende codes te gebruiken:

IBAN: NL84INGB0000116072 en

BIC: INGBNL2A.

Secretariaat

Mw. A.P. de Jong,
Amstedijk Noord 135, 1183 TJ Amstelveen,
Telefoon (020) 641 07 98,
Telefax (020) 647 37 00,
E-mail: info@faunabescherming.nl

Penningmeester

Mw. I. v.d. Abeele,
Korenbloemstraat 30, 6871 WE Renkum,
Telefoon (0317) 318 487

Bestuur

I. J. van den Abeele, A.P. de Jong, H.H. Niesen,
M. J. Oudenhuijsen, B. Ros en K.J. Collins

Aan deze Argus werkten mee

Juliana Brunke, Kevin Collins, Ed Destrée,
Annemarie van Gelder, Harm Niesen, Pauline de Jong,
Marianne Oudenhuisen, Reynaert, Betty Ros,
Eric Schoones en Victor van Zelst

Redactie

Eric Schoones, Pauline de Jong
E-mail: argus@faunabescherming.nl

Website

www.faunabescherming.nl

Lay-out en druk

Van Berkum Graphic Solutions, Zwaag

Doelstelling

Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid.

Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van onderzoek en het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Inhoud

Eric Schoones Redactioneel Oester	3
Harm Niesen Van het bestuur Een nieuwe waarheid.....	4
Eric Schoones Interview Midas Dekkers – De cirkel is ronder dan ooit.....	6
Ed Destrée Column Oogsten	13
Victor van Zelst De Jager en de Kraai Animatiefilm	13
Marianne Oudenhuisen Jaarvergadering op Tiengemeten	14
Juliana Brunke/Eric Schoones Interview Bruno Haberzettl – Dieren en de natuur zijn heilig	15
Reynaert Column WBE of VBE?	19
Kevin Collins De foto en het verhaal Damhart in het vizier	20
Pauline de Jong De wet en het recht Wet natuurbescherming: gemiste kans	22
Annemarie van Gelder Opinie Er moet wel iets te schieten overblijven	24
Nieuwe vossenfolder gepresenteerd	25
Victor van Zelst Wat niet weet, wat niet deert...?	26
Harm Niesen Demonstratie damherten	28
Betty Ros De buit van de vos, kort nieuws	29
Pauline de Jong Vogelvrij Houtduif.....	32

Voorpagina:

Bruno Haberzettl - Problemlöser [Probleemoplosser], zie pag. 15-18 Foto: Bruno Haberzettl

Als we over een paar jaar, of godbetert een paar maanden, terugkijken op de politieke carrière van Donald Trump, dan zal blijken dat hij vooral zeer succesvol was in provoceren. Bewust? Dat moeten de psychiaters en de mensenrechten- en milieutribunalen dan maar uitmaken. Kinderachtig in ieder geval en met dezelfde behendigheit als waarmee hij, gegeven de houdbaarheidsdatum van zijn opinies, van standpunt wisselde. De schade van een lange reeks verkeerde besluiten, ook voor dieren in het wild en de natuur in het algemeen, is niet te overzien en die besluiten kwamen bovendien in de oorverdovende kakafonie van de social media en vooringenomen nieuwszenders, niet altijd even duidelijk tot ons.

Stenen tabletten

Het waren vooral ook lastige tijden voor serieuze journalisten, wetenschappers en niet-vooringenomen rechtsgeleerden, voor de bewakers van objectieve en controleerbare informatie. Zij werden met de mentaliteit van de boksring en nul geestelijke bagage zonder de minste argumentatie in de hoek gezet van 'zognaamd' en 'nep', de speeltuin waarin radicale politici, maar natuurlijk ook de jagers, die in hun eigen realiteit leven, zo goed de weg weten.

Dat zag ik treffend verbeeld in een filmpje van vox.com - our mission is simple: explain the news - dat met steekhoudende voorbeelden laat zien hoe de stand up comedians en de cabaretiers, denk maar aan onze eigen Arjen Lubach, op een overtuigende en onderhoudende wijze de idiotie van het Witte Huis aan de kaak stelden en ook veel beter konden omgaan met een halve gare president dan de serieuze journalisten, die met handen en voeten gebonden zijn aan de in stenen tabletten overgeleverde principes van hoor en wederhoor.

En inderdaad, wanneer de koning zich als een nar gedraagt, is dan de echte nar niet de aangewezen persoon om de onnadenkenden, ongeïnteresseerden, ongeïnformeerden en onverschilligen in beweging te krijgen?

Poortje

En daarom is het misschien nog niet zo gek dat we in dit nummer de vloer geven aan twee criticasters van het jagersgilde die juist ook opereren vanuit het positieve, vanuit humor en satire. De Oostenrijkse tekenaar en illustrator Bruno Haberzettl maakt met zijn pennen, potloden en penselen alle argumenten voor de jacht op een lichtvoetige en tegelijkertijd snijdend scherpzinnige manier belachelijk. Meer hoeft je er niet over te zeggen.

En bij wie kun je beter terecht voor een heldere analyse van ons gedrag dan bij Midas Dekkers, die ooit zijn werkwijze aldus uit de doeken deed: "Een verstandige oester zet zich af en toe op een kiertje, maar een oester die zich steeds wijd open klapt, daar hoor je binnen de kortste keren ook niet veel meer van. Ik maak tijdens lezingen weleens misbruik van ontvankelijkheid. Ik lees dan drie leuke stukjes waardoor de mensen hun zieltje wijd open zetten, dan zijn ze helemaal ontvankelijk voor een roerend of zinnig verhaal. Dat gaat zo naar binnen, wham! Van schrik sluiten de mensen ogenblikkelijk hun poortje. Daarna gaat het steeds moeilijker open, moet ik vijf vrolijke verhalen lezen om weer binnen te komen."

Kaartenhuis

Ontvankelijkheid, dat zou je ook minder geradicaliseerde beleidsmaker en bewindslieden toewensen. Aan die beslissers die zich in meer of minder mate in hun gepantserde empathieloosheid, net zoals de jagers, wapenen tegen een glimlach, een uitgestoken hand, niet alleen van een Bundeskanzler, de schoonheid van de natuur en het leven, tegen elk argument dat hun zelf geconstrueerde kaartenhuis realiteit zou kunnen doen instorten. Kort gezegd, tegen alles wat de sloten van hun poortjes zou kunnen openen.

Een nieuwe waarheid

Zonder twijfel is voor onze flora en fauna verreweg de belangrijkste gebeurtenis van de afgelopen periode het inwerkingtreden van de nieuwe Wet natuurbescherming op 1 januari van dit jaar. U heeft er al eerder over kunnen lezen in ons tijdschrift en ook in dit nummer komt het onvermijdelijk weer aan de orde.

De "oude" Flora en faunawet - in feite nog maar 15 jaar echt in werking - had een mooie neutrale naam. In ieder geval gaf die naam aan, waar het over ging in die wet. Wat dat betreft is het met die nieuwe wet een stuk minder gesteld: de Wet natuurbescherming gaat vooral over het niet-beschermen van flora en fauna. De naam is een vlag op een modderschuit... Tijdens alle mogelijke inspraak- en meesprek rondes heeft De Faunabescherming er voor gepleit niet een geheel nieuwe wet te maken, maar om de Flora en faunawet te repareren waar dat echt nodig was. Maar helaas, het werd wél een nieuwe wet, met als uitgangspunt het ellendige voorstel van toenmalig staatssecretaris Bleker: de bescherming van soorten houdt niet meer in, dan wat we volgens internationale overeenkomsten verplicht zijn. En die overeenkomsten handelen voor verreweg het grootste deel alleen over vogels. Er is een Europese Vogelrichtlijn en die is behoorlijk streng. En ondanks een poging van enkele belangenorganisaties om die aanmerkelijk te versoepelen, ziet

het er nu naar uit dat deze richtlijn niet gewijzigd wordt. Een grote meerderheid in de EU blijkt de Vogelrichtlijn van groot belang te vinden. Mooi. Maar er is geen Zoogdierenrichtlijn, geen Vlin-derrichtlijn, geen Amfibieën of Reptielenrichtlijn. Met als gevolg dat provincies en zelfs gemeenten heel veel vormen van verstoring van deze soorten kunnen toestaan, zolang de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort maar niet in gevaar komt. Er mag dus véél meer dan vroeger. Prettig voor projectontwikkelaars, maar heel vervelend voor natuurbeschermers. Hoe, door wie en op welk moment wordt die gunstige staat van instandhouding beoordeeld? Dat is maar één van de vele vragen.

Opstand

Het grote nadeel van een nieuwe wet, is dat er ook een totaal nieuwe jurisprudentie moet worden opgebouwd. Maar je kan ook cynisch opmerken, dat dat misschien wel meevalt, omdat er zoveel gewoon is toegestaan bij het lastigvallen of bestrijden van diersoorten. Al eerder meldden we, toch wel tot onze verbazing, dat de meeste andere natuur- en dierenbeschermingsorganisaties lang niet zo kwaad en teleurgesteld zijn als wij. Onterecht, we zouden met die organisaties gezamenlijk in opstand moeten komen tegen deze wet. We zullen zoveel mogelijk organisaties, overheden en particulieren ervan moeten overtuigen dat het roer om moet. Als relatief kleine club kunnen wij dat niet alleen, want het is een zeer lastige klus. De wet is immers met grote meerderheid door beide Kamers aangenomen en niemand zit te wachten op wezenlijke veranderingen op korte termijn.

Je zou bijna hopen dat er zich spoedig flinke excessen voordoen, want alleen een soort algemene publieke verontwaardiging zou eventueel tot een snelle aanpassing kunnen leiden.

Ons hele bestaan hebben wij er schande van gesproken, dat in de praktijk boeren en jagers

Kieviten (foto: Harm Niessen)

bepalen hoe er met de wilde fauna in dit land wordt omgesprongen. Deze kleine minderheid is feitelijk almachtig, niet in het minst omdat de gevestigde natuurbeschermingsorganisaties een sterke neiging hebben om vriendjes te blijven met boeren en jagers. En ze hun zin te geven, ook als ze zelf eigenlijk niet zo blij zijn met hun zinloze bestrijdingsacties. De overgrote en nog steeds sterk groeiende meerderheid van gewone natuurliefhebbers heeft niets te zeggen over de nutteloze bestrijdingsacties van alle zogenaamde 'beheerders'. Zeker, er is een poging gedaan daaraan in de nieuwe wet tegemoet te komen. Maar nu al, na een paar maanden, is duidelijk dat die poging wel moet mislukken.

Advies

Alle provincies moeten een Faunabeheerplan maken, waarin wordt vastgelegd wat er volgens de jagers en de boeren allemaal geschoten moet worden. Vervolgens keuren de provinciebesturen dit plan in 9 van de 10 gevallen zonder meer goed. En daarna is het ook voor rechters een soort waarheid geworden. Als het in het Faunabeheerplan staat, is het waar... In principe moeten er nu in iedere provincie twee maatschappelijke organisaties betrokken worden bij het vaststellen van een Faunabeheerplan. Maar dat kan op veel verschillende manieren en in sommige provincies waren daar heel vreemde ideeën over. "Nodig de VVV uit" of "nodig de Boermarkte uit" voldoet duidelijk niet aan wat het parlement voor ogen had. Daar werd overduidelijk gedoeld op organisaties als Vogelbescherming, Dierenbescherming en De Faunabescherming. Maar als provincies dan eisen dat een deelnemende organisatie niet tegen het "duurzaam beheer van dierpopulaties", lees: plezierjacht, mag zijn, dan doen wij uiteraard niet mee. Vogelbescherming heeft aangegeven geen tijd te hebben om aan Faunabeheerplannen deel te nemen. In sommige provincies mogen we adviezen verstrekken, maar adviseren staat iedereen vrij, gevraagd en ongevraagd. En als, zoals te verwachten valt, die adviezen worden genegeerd, dan zal het met dat meedenken snel afgelopen zijn. In een brief aan de staatssecretaris hebben wij de vrees geuit, dat de provincies niet doen wat het parlement voor ogen had. Maar de staatssecretaris ziet voornamelijk geen problemen.

Procedures

Juridische procedures over de bestrijding van ganzen, vossen, zwanen, roeken, damherten en andere dieren lijken eindeloos voort te duren. Sommige zaken lijken hopeloos te zijn, zoals juridische procedures om te trachten de overbodige en zinloze bestrijding van vossen en knobbelzwanen tegen te houden. Rechtbanken blijven helaas alle onbewezen onzin van een willekeurige boer als waarheid te accepteren. Dat is vechten tegen de bierkaai, of erger. De jongste uitspraak van de Raad van State over het decimeren van damherten in de Zeeuwse duinen biedt ook weinig hoop op een goede afloop. Dat de maximale inzet om op grote schaal ganzen te schieten, te vergassen en hun nesten te vernielen nu al jaren niet tot gevolg heeft dat er substantieel minder ganzen zijn, zou juridisch tot de conclusie moeten leiden, dat het dan niet kan worden toegestaan. Maar of de Raad van State die conclusie ook daadwerkelijk trekt, is maar zeer de vraag.

Spelletjes

De Friezen hebben we voor het laatst bewaard. Hele rare jongens, die Friezen. Zolang het slecht gaat met de kievit in de Friese weilanden, mogen er geen eieren worden geraapt. En natuurlijk ziet het er niet naar uit, dat het ooit nog echt goed komt met de kievit als echte weidevogel. Maar de Friezen houden vol en verzinnen een nieuw spel, een echte wedstrijd: 'Vind het "eerste" ei in één van de meer dan 130 vogelwachtgebieden en gemeenten in Friesland en wordt in het zonnetje gezet door een plaatselijke burgemeester.' Omdat het zoeken naar kievitseieren met een ander doel dan direct noodzakelijke bescherming illegaal is, hebben we alle burgemeesters verzocht, niet mee te werken aan deze wedstrijd. Alleen Smallingerland, Vlieland en Weststellingwerf gaven gehoor onze oproep. Teleurstellend weinig. Maar wel is duidelijk, dat veel Friezen het nu zo langzamerhand wel genoeg vinden. Het spelletje om meer dan 130 eerste eieren stuit zelfs doorgewinterde rapers tegen de borst.

Midas Dekkers

ERIC SCHOONES

De cirkel is rond dan ooit

Foto's: Joachim Schoones

Interview

Hij loopt al zo'n halve eeuw mee in de milieubeweging en stond ook aan, of misschien beter bij, de wieg van De Faunabescherming, die hij koppig Kritisch Faunabeheer blijft noemen. Midas Dekkers studeerde biologie in Amsterdam, publiceerde vanaf zijn jonge jaren en las 27 jaar lang elke zondagochtend een column in het radioprogramma *Vroege vogels*. Terugkijkend op zijn laatste tv-programma *Het Ei van Midas*, constateert hij tevreden dat hij het kunstje nog niet is verleerd. Met zijn humor en tegendraadse standpunten is hij een graag geziene gast in talkshows. Zijn laatste boek *De Vergankelijkheid* verscheen dit voorjaar. *Times Literary Supplement* oordeelde al wat langer geleden: "Dekkers is a biologist by training and a genius by nature."

Midas Dekkers ziet de wereld met verbazing aan. Hij is somber en om een boodschap moet je aan zijn deur beter voorbij gaan. Wel zet hij zijn publiek graag even op losse schroeven met een somber verhaal op vrolijke toon. In de voetsporen van zijn grote voorbeeld Charles Darwin verkiest hij ijsberen over het tuinpad in obligaat geruite ochtendjas, boven het vrije veld en dan thuiskomen met een blaasontsteking. We praten over De Faunabescherming, over zijn afkeer van de plezierjacht, en waarom we ons gedragen zoals we dat doen.

Het decor is meer dan in orde. Midas Dekkers woont in oud-Hollandse stijl aan de Vecht in een statig 'goed automatisch geventileerd' pand. De hoge plafonds helpen niet om de kou van het stilzitten uit de botten van de kamergeleerde te verdrijven maar dubbel glas wordt in huize Dekkers niet overwogen: "Nee, dan krijg je een huis met van die dode ogen. Dat doe je maar in je nieuwbouwwijkje. Ik hou van oude huizen, die moet je blijven gebruiken."

Je was betrokken bij de oprichting van De Faunabescherming en je hebt als eerste redacteur dit tijdschrift zijn naam gegeven. 'Laten we zeggen dat ik erbij was, ik was niet de meest actieve oprichter. Het is opgericht door een aantal vogelaars die boos waren op de officiële vogelbeschermingsinstanties, die nogal schietend door de natuur trokken. Net zoals de hele natuurbescherming, dat zijn de meeste mensen vergeten, is de Vogelbescherming voortgekomen uit de jacht. Laat ik het netjes zeggen, een deel van de bestuurders van de Vogelbescherming beschermden die vogels alleen maar om er genoeg over te houden om op te kunnen schieten. Dat begon op te vallen en de jongere, wat militantere vogelliefhebbers protesteerden. Ze zagen hoe de oude garde hun geliefde vogels afknalde, maar het protest haalde maar weinig uit. De verenigingsstructuur was zodanig dat de jonge querulanten weinig poot hadden om op te staan. Uit die onvrede en frustratie, is in mijn herinnering de stichting Kritisch Faunabeheer voortgekomen. Zo blijf ik De Faunabescherming maar noemen.

In de eerste jaren heb ik, als zeer fel tegenstander van de plezierjacht, enthousiast meegedaan met demonstreren, zoals dat toen hoorde, in de hoop dat het iets zou uithalen, maar naar

mijn smaak is de cirkel rond. Ik lees steeds meer artikelen en boeken waarin de jacht vergoelikt wordt, en soms ben ik bang dat het imago van de jacht zelfs beter is dan het ooit was.'

Hoe hebben de jagers dat voor elkaar gekregen?

'Ze hebben nu een zekere intellectuele status verworven door zich met de literatuur in te laten, een weg die een jaar of vijftien geleden ook de sporters zijn ingegaan met literaire sporttijdschriften. Vijfentwintig jaar geleden zou je als intellectueel niet graag betrappt worden met een voetbalbroekje op weg naar het sportveld. Tegenwoordig is sportcultuur en de jagers volgen dezelfde route.'

En die modieuze dames uit de grachtengordel?

'Ja, dat is een soort doorgeslagen emancipatie. Kennelijk vinden ze de emancipatie van de vrouw belangrijker dan de emancipatie van het dier, en daarom laten ze zien dat vrouwen ook wel kunnen en willen jagen. Ze willen af van het oude rolpatroon van de man die jaagt en de vrouw die thuis de konijnenpootjes moet aanbraden.'

Oogsten uit de natuur, zo noemen die dames wat ze doen.

'Dat is de ouderwetse redenatie: de natuur is aan de mens gegeven en als we daar netjes mee omgaan dan mogen wij oogsten. In bos en veld

net zo goed als op akker en wei. De natuur als vrolijker weiland, waar dieren nog wat mogen huppelen voordat ze uiteindelijk hetzelfde lot als de dieren uit

de bio-industrie moeten ondergaan.'

Wat is er gebeurd met de bondgenoten bij Vogelbescherming, Natuurmonumenten, provincies. Ze pleiten allemaal voor beheer.

'De Vogelbescherming is mijn aartsvijand. Ik heb zelfs nog publiekelijk ruzie met ze mogen maken, wat slecht afliep, want ik begon me op te winden. Dat moet je nooit doen, maar ik wordt

zo bloedlink van die jongens. Stel je voor dat je een vogel bent en je wilt beschermd worden. Je meldt je aan bij de Vogelbescherming. Je moet 35 euro betalen, je krijgt een paar keer een blaadje in de bus, en dan zeggen ze: "Maar nu moet u wegwezen want we moeten nog wat ganzen gaan schieten." De Vogelbescherming heeft een indeling gemaakt in 'über' en 'unter' vogelsoorten. De eerste staan in hun blaadje en die worden met alle egards beschermd, zoals de grutto, die tot mijn stomme verbazing vorig jaar werd verkozen tot vogel van het jaar. Niemand die ik ken zet de grutto bovenaan, maar het is toevallig wel een van de vogels die volgens de Vogelbescherming extra aandacht verdient. Over ganzen hoor je ze nooit meer, maar als één

vogel die titel van vogel van het jaar verdient, dan is het de gans. Er zijn meer ganzen dan ooit, de Vogelbescherming zou jubelend op de daken moeten staan: "Het doel is bereikt en als er iemand aan onze ganzen komt dan krijgen ze met ons te maken!" Maar nee, niets daarvan. Om vriendjes te blijven met jagers, terreinbeheerders, agrariërs, de regering, het CDA en al die ruiven waaruit ze mee-eten, houden ze de zaak keurig netjes onder de pet en terwijl wij hier zitten, gaat de jacht vrolijk verder.'

Je noemt ganzen Joodse vogels.

'Ja, het zijn de schlemielen onder de vogels.'

Over het WNF maak je je ook zorgen.

'Ik weet niet wat die jongens bezielt. Nu hebben ze bij Naturalis, het zoölogisch museum, dat is nota bene mijn achtergrond, een meneer als uithangbord in dienst genomen die bovenop krokodillen springt en haaien achterna zit, zoals we dat sinds de oude Brehm niet meer hebben meegemaakt. Brehm beschreef in zijn *Tierleben* geen dier voordat hij er eigenhandig eerst twintig om zeep had geholpen. Ik zal het hem niet kwalijk nemen, dat was in zijn tijd 'the thing to do'. Zijn generatie natuurliefhebbers, die van luipaard op schoot, was de laatste die het recht had om stiekem lelijk te doen tegen beesten, ter wille van het grote publiek. Maar dat er in 2017 een of

'De anti-jacht lobby zit met lege handen.'

andere woudloper symbool staat voor de natuurbescherming, doet mij het ergste vrezen voor de toekomst.'

Het blijft toch een droevig verhaal op vrolijke toon.

'Tsjja, als ik het ook nog op droevige toon moet gaan vertellen, dan is de tijd voor actieve euthanasie wel erg nabij.'

Er wordt vaak gesproken over natuurlijk evenwicht, de natuur regelt het zelf, niet ingrijpen, dan komt het goed.

'Je hebt de jagers die zeggen dat ze af en toe flink tekeer moeten gaan anders loopt het uit de hand, en aan de andere kant heb je Kritisch Faunabeheer, dat zegt als je eraf blijft, dan herstelt het natuurlijk evenwicht zich vanzelf. Ik weet niet wie er gelijk heeft, en het zou buitengewoon aardig zijn om een keer de proef op de som te nemen op een terreintje waar de natuur een paar maanden met rust wordt gelaten. Maar dat gebeurt niet, want er is altijd wel een jager, een bioloog, een terreinbeheerder of andere bemoeial die er niet met zijn fikken af kan blijven.'

Dat is nu weer aan de hand met de Oostvaardersplassen.

'Ja, het voorbeeld bij uitstek.'

Er moet geld verdiend worden.

'Inmiddels is het algemeen economisch denken met de marktwerking tegenwoordig zover gevorderd dat zelfs de natuur, een niet-materiële waarde, geld moet opleveren. Ik wordt daar heel defaitistisch van. De Oostvaardersplassen berusten op een gigantisch misverstand. Je moet keuzes maken. Of het is agrarisch terrein en dan moet je goed op de koeien passen, of het is natuurgebied en dan moet je genadeloos afwachten hoe het met die zielige beestjes na een strenge winter gaat. Maar nu doen we allebei, volgens de menselijke en natuurlijk jurisdictie en dan wordt het een zootje. Ik begin me toch weer op te winden.'

Het is onze gespleten natuur?

'Ja, met de ene hand aai je de hond en met andere voer je hem een stukje varken.'

Dat zit diep?

'Er is hier in Weesp nog steeds een dierenwinkel, waar je heerlijke knabbeltjes voor je halsbandparkiet kunt kopen en daar hangen de schepnetten om een snoek uit het water te halen voor de sportvissers, keurig naast de schepnetjes om je goudvis in het aquarium te vertroetelen. Niemand zet er vraagtekens bij. We zien wat we willen zien. Desastreus voor de anti-jacht lobby is ook de opkomst van de culi's. Eten, eten, eten is de

norm. Elk tweede huis in Amsterdam is een restaurant en ze weten van gekkigheid niet meer wat ze nog op tafel moeten zetten. De bontjassen zijn van de baan maar een stukje ree is de normaalste zaak van de wereld. Sterker nog, de *Volkskrant*, die toch qua achtergrond en mentaliteit tegen de plezierjacht zou moeten zijn, puilt tegen Kerstmis uit van de wildrecepten.'

Het wordt zelfs aangeprezen als duurzaam en diervriendelijk, die beestjes hebben toch een goed leven gehad...'

'Ja, helaas was de dood een beetje aangeschoten. Mensen informeren helpt niet. Vroeger hadden we een agrarische maatschappij waarin alle kinderen opgroeiden als drijver bij de jacht. Ze zagen met hun eigen ogen wat een bloederige bedoening het was, maar dat heeft ze niet ervan weerhouden om zelf jager te worden. We vertellen elkaar sprookjes, we laten de werkelijkheid niet zien en al zie je de werkelijkheid, het maakt niets uit.'

Kun je de plezierjacht vergelijken met de bio-industrie?

'Dat woord bio-industrie was een gouden greep. Dat gaf ons meteen honderd punten voorsprong. Net zoals de term "genetische manipulatie". Je zou denken dat het gelijk uiteindelijk moet winnen en dan is het op je oude dag, zelfs ik ben ooit jong geweest, treurig te moeten constateren dat veel te vaak het ongelijk er met de overwinning vandoor gaat.'

Hij lacht: 'En dan hebben we Trump ook nog! Helaas, over Trump is alles al gezegd.'

De wereld wil bedrogen worden.

'Ja, vannacht zag ik op de televisie een programma over de opkomst van Mussolini. Als jongen was hij al een bruto en hij stelde niks voor, geen enkele geestelijke bagage. In een mum van tijd had hij honderdduizenden Italianen achter zich, die allemaal dezelfde liedjes zongen en dezelfde armpjes omhoog staken. Mensen kijken massaal naar natuurprogramma's, miljoenen smullen van Planet Earth en van David Attenborough. Ik zou het prachtige programma's vinden als de volgende dag de aanmeldingen bij natuurorganisaties overstroonden en de plezierjacht werd afgeschaft, maar niets daarvan. De mensen vallen heerlijk in slaap bij die prachtige films en de volgende ochtend staan ze helemaal fit weer op

om de wereld verder naar de kloten te helpen. De enige goede zin die ik in mijn leven heb opgeschreven en die ik graag mag citeren, met bronvermelding uiteraard, luidt: "Er bestaat geen vooruitgang, er bestaat geen achteruitgang, er bestaat alleen maar gang." Mensen maken zich ontzettend druk, en de ene helft gaat linksaf, de andere helft is even druk met naar rechts gaan, het resultaat: alles blijft hetzelfde. En het allertreurigste dat je daarover kunt zeggen is dat het misschien ook maar beter is ook.'

Je zei ooit dat niets doen vaak het beste is, veel problemen lossen zichzelf op.

'Ja, dat is zoals verstandige huisartsen werken. Ik bewonder Lewis Thomas, een arts, die als een van de eersten, columns schreef over de natuur. Hij schreef een prachtig stukje waarin hij zegt dat kinderen van artsen de minste medicijnen slikken. Die artsen hebben geen tijd, ze schepen hun kinderen af met een aspirientje en het gaat prima.

Maar helaas moet iedereen zich altijd overal mee bemoeien. Biologen zijn nog het ergst. Ze hebben maar één taak op deze wereld, de natuur beschermen en dat doe je niet door er steeds aan te zitten. Wij als hoger opgeleiden, die tegenwoordig in zo'n slecht aanzien staan, zouden beter moeten weten.'

Maar het gebeurt toch met de beste bedoelingen?

'Je komt steeds weer op de klassieke tweedeling tussen denken met je hoofdje en denken met je hartje. Je ziet het nu ook in de politiek vooral gaan om onderbuik-sentimenten.

Mijn hoofd zei dat ik vegetariër moest worden, maar mijn buik vond de tijd daarvoor nog niet gekomen. En dan zijn er drie mogelijkheden. Je geeft je hoofd gelijk en de rest van je leven blijft het knagen. Als je buik het wint, zit je de rest van je leven met een schuldgevoel of je schipper wat, dat is wat de meeste mensen doen. Ik probeerde twee jaar lang vegetariër te zijn, het waren de zwartste jaren van mijn leven. In die tijd was je als vegetariër een zonderling en verkeerde je in het gezelschap van soortgenoten die jou met hun tulbanden, pukkels en macrobiotische onzin nog eens goed inwreven hoe absurd het was om vegetariër te zijn. Na twee jaar struikelde ik over een Hemaworst en sindsdien noem ik mij geen dierenvriend meer. Wild heb ik nooit

geeten, maar als bioloog op televisie moet je weleens een cavia eten omdat de regisseur dat leuk vindt, ik eet kip en koe, waarom dan geen cavia.'

En insecten? Minder aaibaar, minder empathie?

'Het is een kwestie van ontwikkeling. In mijn boek *De larf* heb ik een soort pleidooi gehouden voor het eten van insecten. Ik neem daar nu afstand van. Ik wilde ooit wantsenkenner worden en twee jaar lang heb ik elke wants die ik te pakken kon krijgen aan een speld geregen en in een doos gestopt. Ik vond dat geweldig leuk: prielen, pootjes en sprietjes rechtzetten, tot ik erachter kwam, dat het aan spelden rijgen toch wel een heel slechte manier om je liefde voor een bepaald dier tot uitdrukking te brengen. Sindsdien heb ik ook medelijden met insecten. Als er nu

eentje op mijn arm zit in de zomer, altijd eerst determineren en dan pas besluiten wat zijn lot zal zijn. Het gaat er niet om of je vindt dat een konijntje meer waard is dan een insect. Maar het getuigt niet van respect voor alles wat er in de natuur rondhuppelt, om het aan spelden te rijgen of met camera's in nestkastjes te begluren.'

Respect is ver te zoeken.

'Het is de enige redding voor de natuurbeweging en dat zeg ik omdat ik me heel grote zorgen maak om de natuurbeweging. Ik ben bang het daarmee nog slechter zal gaan dan het al ging. De natuurbescherming in Nederland berust in wezen op het gedachtengoed van Eli Heimans en Jac. P. Thijsse. Bij natuur denk je nog steeds aan de Verkadeplaatjes, dat is een typisch blanke aangelegenheid en daar hebben al die nieuwe Nederlanders, die blauwe, groene, gele, bruine

Nederlands in het algemeen geen boodschap aan. Niet-westerse culturen hebben of heel weinig of een heel ander begrip van natuurbescherming. Ik heb als blanke ouwe zak geen idee van hoe je een mohammedaan van de natuur kunt laten genieten, anders dan door te picknicken op de parkeerplaats. Tien jaar geleden bedacht iemand het smulbos. Anders dan wandelen met de handjes op de rug, zou eten uit de natuur de manier zijn om het contact tussen niet-westersen en de natuur te herstellen. Hoon was terecht zijn deel, maar hij legde wel de vinger op zere plek. In sommige steden is de helft van de bevolking al niet meer van Nederlandse afkomst, terwijl bij bijeenkomsten van natuurbeschermers iedereen zo wit is als een tafellaken. We bereiken dus een groot deel van bevolking niet en we verdiepen ons ook niet echt in anderen. Gesprekken over buitenlanders gaan altijd over andere problemen, en ik ben bang dat als we eerst al die andere problemen moeten oplossen, er dan niets van de natuur overblijft.

De cirkel is ronder dan ik voor mogelijk had gehouden. We zijn weer terug bij het uitgangspunt, we hebben heel hard gelopen maar zijn geen meter vooruit gekomen. Op natuur- en milieubeschermingsgebied zijn er belangrijke, weliswaar niet principiële dingen bereikt, maar de anti-jacht lobby zit met lege handen. Dat is mijn droeve

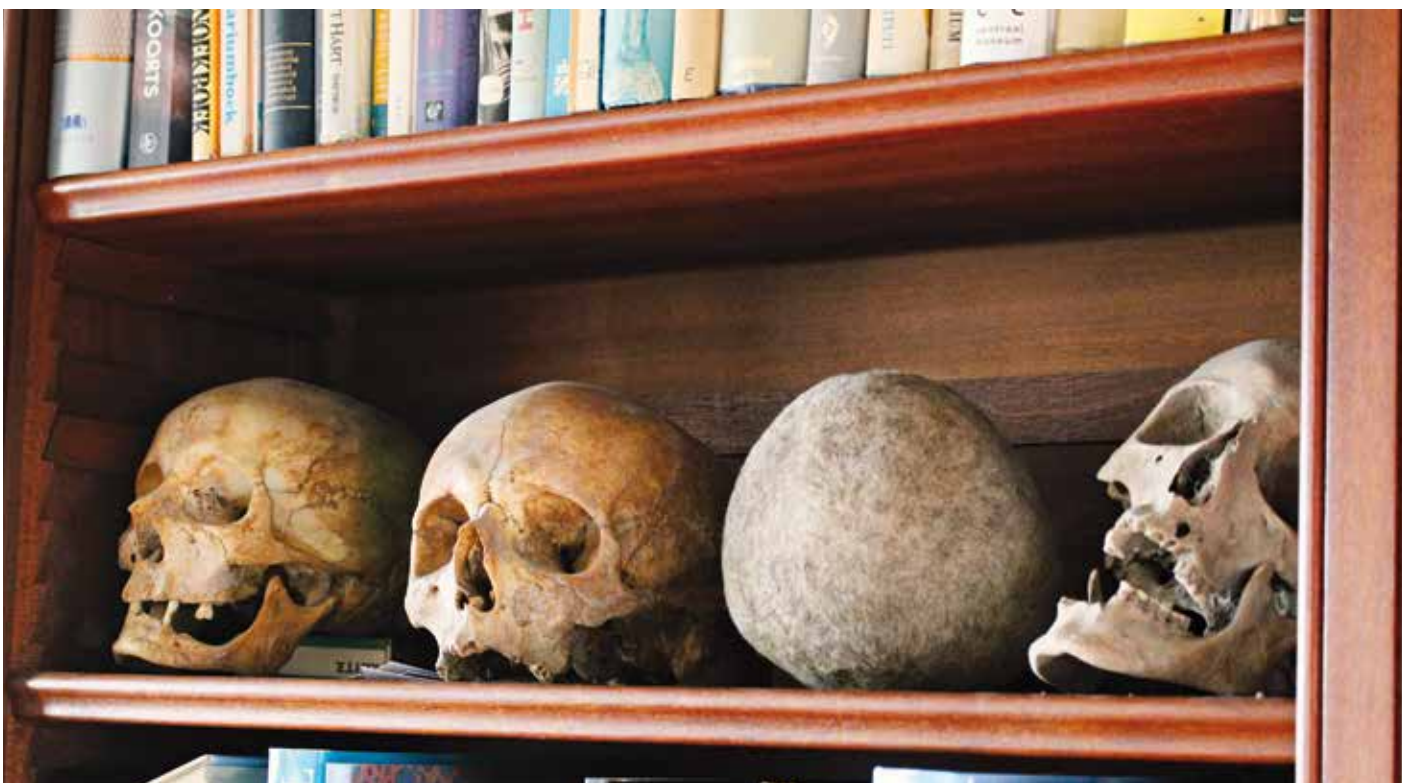
oude mannen conclusie. Was je hier 25 jaar geleden gekomen, dan had je hier een vrolijke Dekkers aangetroffen. Toen waren we op de goede weg, er zijn toen veel maatregelen genomen waar we tevreden over zouden kunnen zijn, maar halverwege de heuvel zijn we weer net zo hard naar beneden gegleden. Het is handiger om even goed na te denken en je vervolgens af te vragen hoe dat is gekomen, en hoe we dat in de toekomst beter zouden kunnen doen. Ik weet het niet, ik ben zeventig, mijn generatie heeft zijn best gedaan, misschien dat de jongeren daar met nieuwe middelen iets van weten te bakken. Ik kan je niet echt helpen aan een oplossing. Je kunt ook bij jonge mensen op bezoek gaan. Die juichen want er zijn meer vegetariërs dan ooit, en je kunt links- of rechtsdraaiend Oost-Aziatisch kersensap krijgen zoveel je maar wilt. De jongelui zijn nu hun heuveltje aan het oprabbelen, maar de grote berg is een ander verhaal.'

Geen vrolijke boodschap.

'Nee, maar we moeten de moed niet opgeven, er is geen voor of achteruitgang, maar er is wel gang.'

Das een mooie laatste zin.

'En er zijn lekkere koekjes.'

Oogsten

ED DESTRÉE

In het vorige nummer vestigde ik de aandacht op het gebruik van het woord 'hobbyjacht', als onwenselijke concessie aan de plezierjager.

Maar laten we toch vooral blijven spreken van 'plezierjacht', daar is niks mis mee, althans niet met het woord. In feite bestaat er alleen maar jacht, maar de samenstelling met 'plezier' accentueert het smerige ervan. Dat is precies wat de jager erop tegen heeft!

De jager spreekt ook graag over 'oogsten' ('uit de natuur'). Dat is een andere poging tot misleiding van het argeloze publiek. Immers, oogsten veronderstelt een uitgebreide en deskundige bewerking van de grond. Een gewas groeit niet in het wild, maar moet zorgvuldig worden gecul-

tiveerd. Zware en deskundige arbeid gaan aan de oogst vooraf: ploegen, zaaien, bemesten, enz. enz.

Oogsten vergelijken, met bramen plukken of paddestoelen zoeken, zoals jagers graag doen, is een belediging voor de landbouwer. Om het nog maar niet te hebben over een paar uurtjes wilde dieren doodschieten!

Wat de jager doet, kan beter *zich toe-eigenen* worden genoemd. Het bezit van een vergunning maakt dit niet anders. Het taalgebruik van de jager verbloemt graag de werkelijkheid van het wrede en bloedige bedrijf. Niet zonder reden: de meeste mensen verafschuwen de jacht.

Column

De Jager en de Kraai

VICTOR VAN ZELST

De Faunabescherming presenteert op YouTube: 'de jager en de kraai'

Deze animatiefilm is gemaakt door Bertin van Vliet onder auspiciën van Creatief Film Platform DZIGA in het kader van Art of Matching.

Met deze animatie maken wij in het kort duidelijk waar wij voor staan. Denkt u ook zo over jacht? Deel 'De jager en de kraai' dan via onze Facebookpagina.

Foto: Bertin van Vliet

Rubriek

MARIANNE
OUDENHUYSEN

Jaarvergadering op Tiengemeten

Op 6 mei j.l. vond de jaarvergadering van De Faunabescherming plaats op het prachtige eiland Tiengemeten in Zuid-Holland. Tien jaar geleden is het teruggegeven aan de natuur en het was genieten op dit eiland waar nu bevers en zeearenden wonen.

De vergadering werd geopend door vicevoorzitter Harm Niesen, die de aanwezige donateurs op de hoogte stelde van de activiteiten van de stichting in de afgelopen periode. Tevens stelde hij nieuwe bestuursleden en vrijwilligers voor. Hij gaf uitleg over de nieuwe Wet natuurbescherming die sinds dit jaar van kracht is en hij gaf

Foto's: Harry Voss

een eerste aanzet tot een nieuwe strategie die De Faunabescherming moet gaan volgen vanwege deze wet. Vanuit de zaal kwamen meerdere suggesties waarover werd gediscussieerd. Na een heerlijke lunch in het weldadige zonnetje, volgde een lezing door Norman van Swelm over het beheer van de wateren in dit Deltagebied. Hiermee was het officiële gedeelte afgelopen en kon een ieder op eigen houtje of onder begeleiding van een gids nog over het eiland rondstruinen om op deze prachtige dag van de flora en fauna te genieten. Tenslotte, na een drankje en een pannenkoek, namen wij de veerboot naar het vasteland en begaf ieder zich huiswaarts.

Cartoonist Bruno Haberzettl

JULIANA BRUNKE/
ERIC SCHOONES

‘Dieren en de natuur zijn heilig’

Bruno Haberzettl is een cartoonist met een grote liefde voor de natuur en een even grote afkeer van de jacht. Hij publiceerde enkele boeken en al sinds 1995 verschijnt wekelijks een cartoon van hem in de Kronen Zeitung, de grootste krant van Oostenrijk.

Juliana Brunke redacteur van Freiheit für Tiere sprak met Bruno Haberzettl, naar aanleiding van zijn boek Brunos Jagdfieber.

Waarom dit boek?

'Ik wilde een thema uitwerken dat me al sinds mijn kinderjaren emotioneel aangrijpt. Het gaat me niet zozeer om de dieren, hoewel ik zeer graag dieren teken. Nee, het gaat meer om de psychologie van de mens, die iets verwerpelijks doet. Ik laat de mens zien die een wapen opneemt en uit vreugde over de jacht een dier doodschiet. Ik ervaar dat als een groot onrecht. Er is zoveel ellende in de wereld, oorlog, honger, arme kinderen. Iedereen is vrij zich voor mensenrechten in te zetten, maar voor mij is dit het thema: dieren en natuur in het algemeen. En daarmee is iedereen die dat wil verstoren, een vijand van wat voor mij belangrijk en heilig is.

Er is niets erger dan een opgeruimd landschap waarin geen leven meer is, waarin geen dieren zijn. In zo'n wereld zou ik niet kunnen leven. Een wereld met alleen mensen is een nachtmerrie.'

Jagers betogen vaak dat er rationele gronden zijn voor de jacht, zoals teveel wilde zwijnen, schade aan de landbouw of hazen bedreigd door de vos. Maar de titel van je boek 'jachtkoorts' duidt op iets irrationeels.

'Precies. Iemand met koorts is ziek. Daarom op de cover van het boek Brunos Jagdfieber de Sigmund Freud scene met het wild zwijn als psychiater en de jager als patiënt.'

Bruno Habertzettl - Die atemberaubende Schönheit der Natur [De adembenemende schoonheid van de natuur]

Krijg je veel reacties op je cartoons in de Kronen Zeitung? Een tijd geleden heb je een jager met een fles op zijn geweer getekend, toen een dronken jager per ongeluk een jonge man neerschoot. Er gingen stemmen op voor een totaal alcoholverbod voor jagers.

'Je kunt je niet voorstellen met wat voor abnormale en perverse agressie en zeer persoonlijke beledigingen jagers op mijn werk reageren. Mijn vrouw heeft me ook verboden om in het vervolg in discussie te gaan. Ik mailde dikwijls nog terug maar tevergeefs. Je kunt met primitieve idioten niet praten. Gelukkig zijn er ook positieve reacties.'

Dat de jagers zich zo opwinden zegt wel iets over de kwaliteit van je werk.

'Ik zou het liefst elke week in de krant een anti-jacht prent publiceren. Ondertussen geeft het te denken dat zulke agressieve mensen toegang tot wapens hebben.'

Je prent "Die atemberaubende Schönheit der Natur" is een aanklacht tegen het opgeruimde cultuurlandschap, ideaal voor de drijfjacht.

'Ja, de drijfjacht is natuurlijk een ware heldendaad in zo'n setting, maar deze cartoon is ook een protest tegen de industrieel georganiseerde landbouw en levensmiddelenindustrie. Overigens, als ik tegen de boeren ga beginnen, kan ik denk ik wel verhuizen uit Oostenrijk. De landbouw vernietigt op grote schaal de natuur. Alle kleine structuren verdwijnen, alles wordt ingericht op grote machines en bestrijdingsmiddelen. Wat een horrorstory, in plaats van ons gezond te voeden, vergiftigen ze ons met pesticiden.'

De Hubertusmissen zijn je ook een doorn in het oog.

'Ja het is zeer interessant dat jagers uitgerekend een heilige die de jacht afzwoer tot hun schutspatroon kiezen. Zijn bekering vergeten ze gewoon. Het lijkt een paradox, maar jagers en de kerk gaan goed samen. In alle instituties, bedrijven, rechtspraak, politiek, industrie, overal kom je jagers tegen.'

Freies Geleit für Meister Isegrim is een cartoon waarin je de jager opvoert verkleed als Roodkapje.

Bruno Haberzettl - Freies Geleit für Meister Isegrim [Vrijgeleide voor Isegrim]

'Aanvankelijk verwelkomden jagers de wolf, maar nu proberen ze hem te demoniseren, zodat ze op hem kunnen jagen. Als er in het Yellowstone Park of in Canada iets gebeurt met Grizzlyberen dan blijkt dat altijd aan de mens te wijten. Ze lopen de beren achterna tot die hun geduld verliezen, of ze voeren de dieren. Ongelukken zijn altijd het gevolg van een overtreding van de parkregels. Beren en wolven worden gezien als gevaarlijke roofdieren maar de jagers zijn in werkelijkheid de gevaarlijke roofdieren. In Duitsland is sinds de middeleeuwen niet één mens het slachtoffer geworden van een wolf, maar jaarlijks sterven wel veertig mensen door ongelukken of strafbare feiten met wapens van jagers.'

In een andere karikatuur laat je een jager via een roltrap zijn hoogzit betreden.

'Het is nogal een verschil of een indiaan in het Amazonegebied met een blaaspijp op een dier jaagt - hoezeer me dat dier ook aan het hart gaat, het gaat al honderden generaties zo - of dat een jager met de mentaliteit van een

Neanderthaler bij ons voor zijn plezier met geavanceerd wapentuig op jacht gaat. Als je hebt gezien hoe een vossenmoeder haar jongen verzorgt, elke avond sleept ze ze naar een andere plek om ze te beschermen en dan komt er zo'n psychopaat die de moeder afknalt, waarna de jongen in het nest verhongeren...'

De meerderheid van de bevolking wijst de plezierjacht af.

'Ja, alle argumenten die je kunt verzinnen gaan niet op, want in werkelijkheid gaat het alleen om de sport, de kick, de lust, de seksuele opwindning, ik weet niet wat nog meer. Iedereen die mentaal enigszins in orde is, heeft er een afkeer van. Het gaat vooral ook om macht, de macht over leven en dood. Psychologisch is het interessant maar met ecologie heeft het niets te maken.'

Bruno Haberzettl - Und wieder wagen sich einige in den Kampf gegen die wilde Natur [En weer wagen zich enkelen in de strijd met de wilde natuur]

Waarschijnlijk wanen de jagers zich superieur aan de dieren die ze afknallen?

'Ja dat is het, het is gruwelijk. Hoe kan de mens zo wreed zijn en met welk recht?

Er komt een beweging op gang van grondbezitters die de jacht op hun grond verbieden. Keine Jagd auf meinem Grundstück!

(www.zwangsbefragung-ade.at)

Ze beroepen zich op een oordeel van het Europees Gerechtshof uit 2012, dat zegt dat het tegen de mensenrechten ingaat, wanneer anderen op jouw grond komen jagen.

'Honderd procent mee eens. Ik hoop dat er zo een netwerk van jachtvrije zones kan ontstaan. Dat is werkelijk een droom.' [In Nederland moet er altijd toestemming zijn van de grondeigenaar voordat er kan worden gejaagd. (noot redactie)]

Mensen vragen zich vaak af wat ze als eenling kunnen doen. Het begint bij je gedrag als consument: koop of leef ik bewust? En met je grond kun je levensruimte voor natuur en dieren scheppen.

'Zeker! Ik heb het idee dat steeds meer mensen bewuster worden door de vleesschandalen, de bijensterfte enzovoort. Ik heb ook de indruk dat veel mensen actief iets willen doen.'

Dat is een mooi slotwoord.

Hij lacht: 'En niet eens negatief.'

Bruno Haberzettl - Brunos Jagdfieber
Ueberreuter-Verlag 2013,
ISBN: 978-3800075669
Hardcover, 96 pagina's, € 19,50

Dit is een vertaling van delen van een interview dat eerder verscheen in Freiheit für Tiere, www.freiheit-fuer-tiere.de

Met dank aan Julia Brunke (Freiheit für Tiere) en Bruno Haberzettl.

WBE of VBE?

REYNAERT

Laatst kreeg ik via social media een bericht voorgeschoteld over het goede werk van de wildbeheereenheden (WBE). In een vrijwillige samenwerking werken jagers binnen een ruimtelijk begrensd gebied, aan planmatig wildbeheer. De beoogde samenwerking met andere belanghebbende partijen, zoals bijvoorbeeld De Faunabescherming wordt nogal eens vergeten, doordat de besturen van wildbeheereenheden de wet op geheel eigen wijze interpreteren.

Zij stellen dat de andere belanghebbende partijen plezierjacht niet alleen moeten accepteren, maar zelfs dienen na te streven. Dit zou betekenen dat ik als donateur en actief medewerker van De Faunabescherming plezierjacht zou moeten accepteren en nastreven. Ik dacht het niet! Ik zie mezelf eigenlijk alleen maar een geweer richten op... nee, dat gaat me eigenlijk ook weer te ver. Jagers kun je beter bestrijden met gedegen argumenten, zodat het publiek overtuigd raakt van het nutteloze van de (plezier)jacht.

Zwerfvuil

Terug naar het goede werk van de WBE. In het bericht stond dat de mensen van de wildbeheereenheden ook ontzettend veel zwerfvuil uit de natuurgebieden halen. Wildbeheereenheid De Moer in Loon op Zand, bijvoorbeeld, haalde op 15 maart 2017 veertien kuub zwerfvuil uit de natuur. Toch knaagt er dan iets. Ik ben altijd op mijn qui-vive bij dergelijke positieve berichtgeving over jagers. Halen zij al dat vuil niet uit de natuur, zodat de dieren er niet aan dood kunnen gaan? Als de dieren er niet dood aan gaan, dan blijven er meer dieren over om op te jagen. Waarschijnlijk chargeer ik nogal, maar dergelijke gedachten zijn te wijten aan de manier van handelen van jagers. Ze lijken altijd wel een reden te vinden om aan te tonen dat er van een bepaalde diersoort te veel zijn, zodat de lopen van de dubbelloops weer gesmeerd moeten worden. Wacht, ik dwaal af van mijn onderwerp: het goede werk van de WBE. Natuurlijk is het goed dat het vuil opgeruimd

wordt, maar ik vraag me dan toch af wat het doel is van een WBE. Op de site van WBE de Moer stond het volgende: 'Het beheer van WBE de Moer bestaat uit zorg voor: voldoende rust, ruimte en voedsel voor het aanwezige wild; een gezonde en gevarieerde wildstand en o.a. schadebestrijding ter voorkoming van wildschade.' Er staat helemaal niet dat zij moeten zorgen voor het opruimen van het zwerfvuil. Wat er wel staat is dat zij moeten zorgen voor het voorkomen van wildschade. Alsof wild schade aanricht. Natuurlijk woelt een zwijntje op de Veluwe wel eens een gazonnetje om of eet een ree wat gras van het boerenerf, maar dat deze dieren grootschalige schade aanrichten lijkt me nogal overdreven. De enige soort die schade aanricht aan de natuur is de mens.

Hoeksteen

Eigenlijk zou ik een naamsverandering willen voorstellen. Als de mensen van de WBE het zo belangrijk vinden dat het zwerfvuil uit de natuur verdwijnt, iets wat ik van harte toejuich, dan zouden zij zich alleen hiermee bezig moeten houden. Ruimen ze eigenlijk hun eigen rommel, zoals patroonhulzen, wel op? Hang het geweer aan de wilgen en vervang deze door een stoffer en blik en een vuilniszak. Plezierjacht wordt dan plezier in het opruimen en de naam WBE wordt VBE: vuilbeheereenheid. De voorzitter van de jagersvereniging noemde in een column van 16 september 2016 de WBE's de hoeksteen van het jagen. Wel dit wordt dus: VBE's, ze worden niet voor niets hoeksteen van het opruimen in Nederland genoemd!

*Hazen in het
vrije veld
(foto: Harm Niesen)*

column

Damhert in

Foto's: Annemiek Koopmans

***Een jong dier, dat
zo onschuldig de
wereld inkijkt***

het vizier

KEVIN COLLINS

Damherten schieten in de Amsterdamse Waterleidingduinen,

dat doet fotografe Annemiek Koopmans met haar camera.

Wie ben jij?

'Mijn naam is Annemiek Koopmans. Vroeger werkte ik in mijn eigen paardenpensionstal en als vrijwilligster bij een vogelopvang. Nu geniet ik van mijn pensioen en ben regelmatig buiten te vinden met mijn camera.'

Waar is de foto genomen?

'In de Amsterdamse Waterleidingduinen. Daar kom ik regelmatig, zo'n tien keer per jaar. Althans, voordat het schieten van de damherten begon. Tegenwoordig kom ik er minder.'

Waarom heb je deze foto gekozen?

'Het is een foto van een jong dier, dat zo onschuldig de wereld inkijkt, althans dat lees ik in zijn of haar uitdrukking. Ik weet dat het niet verstandig is om menselijke emoties toe te kennen aan dieren, maar zo komt het bij mij over.'

Hoe kijk jij aan tegen het beheren van damherten?

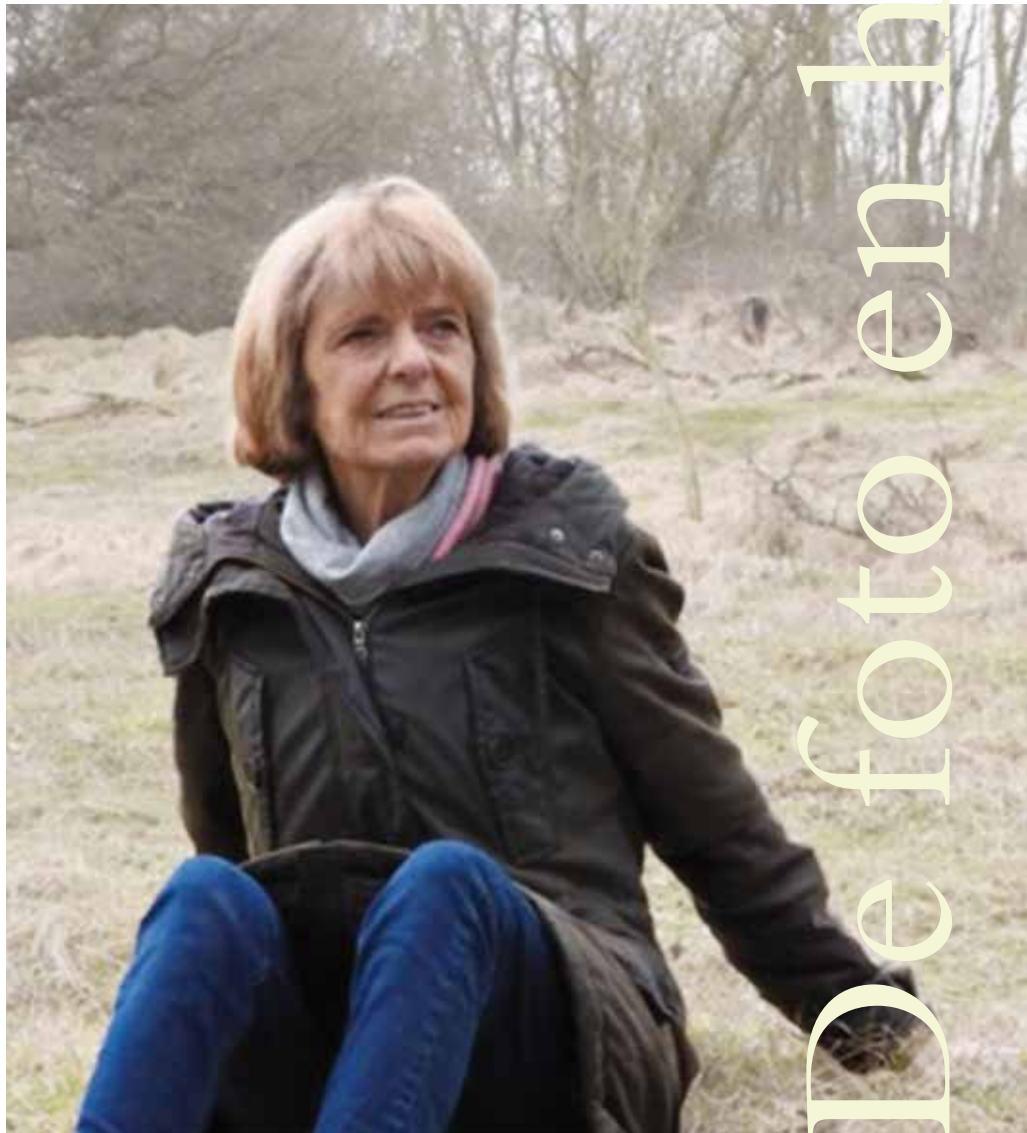
'Dat is totaal onnodig. Er wordt gezegd dat er teveel herten zijn en dat ze schade berokkenen aan de biodiversiteit in de duinen. Daar ben ik het absoluut niet mee eens. Toen ik hier nog regelmatig kwam, zag ik allerlei dieren en die hadden geen last van de damherten. Ik zag onder andere vlinders als de Kleine Parelmoervlinder en de Grote Beer, een pracht van

een vlinder, amfibieën als de zandhagedis en de bruine kikker. En natuurlijk ook vossen. Als dit soort dieren nog altijd aanwezig zijn, dan is er geen reden om damherten te schieten.'

Hoe zou jij het graag zien in de Amsterdamse Waterleidingduinen?

'Ik ben een voorstander van reactief beheer, dus dat een damhert alleen geschoten wordt, indien het duidelijk is dat het dier de winter niet zal overleven en dat er sprake is van een lijdensweg. Alleen dan dient er beheerd te worden.'

Annemiek Koopmans

De foto en het verhaal

Wet natuurbescherming: gemiste kans

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt onder andere de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In de aanloop naar vaststelling van deze wet werd door het verantwoordelijke ministerie van Economische Zaken aangegeven dat de natuur met deze wet goed zou worden beschermd en dat het een verbetering zou betekenen ten opzichte van de Flora- en faunawet. Maar is dat wel zo?

Uitgangspunt wet

In de Memorie van Toelichting op de Wet natuurbescherming staat de volgende passage:

“Vanwege het grote algemeen belang dat natuur vertegenwoordigt, de kwetsbaarheid van natuur en de voortdurende achteruitgang van natuurwaarden, heeft de overheid zich de zorg voor de bescherming van de natuur aangetrokken. In Nederland wordt daarmee ook invulling gegeven aan artikel 21 van de Grondwet, dat bepaalt dat de zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.”

Vervolgens wordt uitgelegd dat dit betekent dat de overheid zorgt voor actieve bescherming van natuurgebieden en de daarin levende diersoorten. Daarnaast zorgt de overheid voor een passieve bescherming door er via wetgeving voor te zorgen dat mensen bij hun handelen rekening houden met de belangen van de natuur en de daarin levende dieren.

Dat klinkt veelbelovend, maar helaas lijkt ook deze wet ertoe te leiden dat de bescherming een soort uitzondering lijkt te zijn en dat het maken van inbreuk op de bescherming tot de regel is verheven. Wij zullen dit proberen toe te lichten aan de hand van het Faunabeheersplan (FBP) dat in deze wet wordt genoemd.

Faunabeheerplan

In de Wet natuurbescherming heeft het FBP een belangrijke rol. Volgens de staatssecretaris van Economische Zaken moeten in het FBP zowel populatiebeheer, als schadebestrijding en jacht

worden beschreven en op elkaar worden afgestemd. In de wet is dan ook opgenomen dat populatiebeheer, schadebestrijding en jacht moeten worden uitgevoerd ‘overeenkomstig het FBP’. De staatssecretaris heeft erop gewezen dat dit als winst moet worden beschouwd ten opzichte van de Flora- en faunawet. Ook in die wet werd het FBP genoemd. Maar onder die wet werden alleen de ontheffingen die door provincies werden verleend, gebaseerd op het FBP. De uitoefening van de jacht op wild (haas, konijn, fazant, houtduif en wilde eend) - voor de duidelijkheid vaak ‘plezierjacht’, ‘oogstjacht’ of ‘benuttingsjacht’ genoemd – stond geheel los van het FBP. En dat gold ook voor bestrijding van diersoorten door of namens grondgebruikers die op de landelijke of provinciale vrijstellingslijst waren geplaatst (vos, konijn, houtduif, zwarte kraai, kauw, Canadese gans en in sommige provincies onder andere spreeuw en roek). Het lijkt dan ook inderdaad winst te zijn als dit soort handelingen voortaan op basis van het FBP moeten plaatsvinden. Zeker gezien het feit dat het FBP moet worden opgesteld door de faunabeheereenheid (FBE), waarvan het bestuur onder de Wet natuurbescherming breder moet worden samengesteld en daardoor op een breder draagvlak in de samenleving kan rekenen, zoals de staatssecretaris stelde.

Faunabeheereenheid

Op grond van de nieuwe wet bestaat het bestuur van de FBE niet meer alleen uit vertegenwoordigers van organisaties van jachthouders, ofwel personen die grond in beheer of bezit hebben of die beschikken over een jachtacte (te weten ja-

gers, boeren en terrein beherende organisaties). Op grond van de Wet natuurbescherming moeten aan het bestuur van de FBE vertegenwoordigers worden toegevoegd van maatschappelijk organisaties die 'het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren'. Het was de bedoeling dat op die manier ook organisaties die gericht zijn op de bescherming van dieren en die kritisch staan ten opzichte van afschot als de ultieme oplossing een stem zouden krijgen binnen de FBE's en daarmee ook bij het opstellen van de FBP's.

Geen brede samenstelling

En hoewel de wet pas enkele maanden geleden in werking is getreden en veel zaken nog onduidelijk zijn, heeft de praktijk inmiddels uitgewezen dat er allereerst weinig terechtkomt van de door de staatssecretaris aangekondigde en door het parlement gewenste brede maatschappelijke samenstelling van de besturen van de FBE's. Allereerst blijken de meeste FBE's de vertegenwoordiging te beperken tot slechts één maatschappelijke organisatie, waardoor van een evenwichtige vertegenwoordiging geen sprake is. Een andere variant is dat er wel twee maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd, maar dat het hele bestuur bestaat uit meer dan 15 leden. De stem van de vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties zal dan bijvoorbeeld in het FBP niet worden gehoord als gevolg van de overmacht aan jachtgezinde vertegenwoordigers. Daarnaast blijkt dat het voor maatschappelijke organisaties zoals De Faunabescherming vrijwel onmogelijk wordt gemaakt om eventueel toe te treden tot een bestuur van een FBE, aangezien als voorwaarde wordt gesteld dat een organisatie alleen in aanmerking komt voor toetreding als deze organisatie de benuttingjacht als doelstelling onderschrijft.

Jacht en schadebestrijding

Maar zelfs als de vertegenwoordiging in de besturen van de FBE's wel goed zou zijn geregeld, dat wil zeggen als er sprake zou zijn van een evenredige vertegenwoordiging, dan zal dit nog geen effect hebben op de jacht en de bestrijding van schade door grondgebruikers op grond van de vrijstellingslijst. De staatssecretaris heeft namelijk ook gezegd dat via het FBP geen beperkingen kunnen worden opgelegd aan de jacht. Dat betekent dus ongeacht wat er in het FBP is opge-

nomen, dat jagers geheel naar eigen inzicht hun gang kunnen gaan, zolang zij zich maar aan de wet houden.

Voor wat betreft de schadebestrijding door grondgebruikers op basis van de landelijke of provinciale vrijstellingslijst, blijkt uit de FBP's die inmiddels zijn opgesteld, dat hier op geen enkele manier sturing aan wordt gegeven of voorwaarden aan worden gesteld. In deze plannen wordt slechts geconstateerd dat bepaalde soorten op de landelijke vrijstellingslijst zijn geplaatst en daarmee houdt de 'afstemming' op. Provincies kunnen zelf ook diersoorten op de provinciale vrijstellingslijst plaatsen. De meeste provincies hebben de betreffende soorten in een verordening genoemd. De onderbouwing van de noodzaak tot aanwijzing ontbreekt daarbij of is volstrekt onvoldoende. In dat geval zou verwacht mogen worden dat de onderbouwing in het FBP wordt gegeven, maar dat blijkt niet te gebeuren. In de verschenen FBP's is de aanwijzing van de provinciale soorten kritiekloos overgenomen zonder dat bijvoorbeeld door middel van schadegegevens is aangetoond dat het gaat om soorten die in de hele provincie belangrijke schade aanrichten en zonder dat is aangetoond dat er geen diervriendelijke maatregelen beschikbaar zijn om eventuele schade te voorkomen.

In het FBP Zeeland wordt zelfs met zoveel woorden aangegeven dat voor spreuwen en wilde eenden 'inzicht over de afgelopen jaren ontbreekt over de eventuele schade die zou zijn aangericht aan gewassen'. Toch worden beide soorten aangewezen, waardoor alle Zeeuwse grondgebruikers op voorhand toestemming hebben gekregen om beide vogelsoorten gedurende het gehele jaar te (laten) doden.

Conclusie

De Wet natuurbescherming lijkt een beschermingswet te zijn, maar wij moeten helaas constateren dat deze wet veel te veel ruimte blijkt te bieden voor de bestrijding van dieren met alle mogelijke middelen gedurende het gehele jaar. Onze conclusie is dan ook dat de Wet natuurbescherming de natuur en de dieren nog minder bescherming biedt dan de Flora- en faunawet.

Foto's: Harm Niesen

ANNEMARIE
VAN GELDER

Er moet wel iets te schieten overblijven

Wie zich verdiept in de vos – *Vulpes vulpes* – leert dat dit dier in principe solitair leeft en weinig soortgenoten verdraagt in zijn (jacht-)territorium. Jongen moeten vertrekken als ze geslachtsrijp zijn en hun eigen territorium zoeken. Vinden ze dit niet, dan worden ze door soortgenoten gedood – of sterven van honger, stress of ziekte.

Vossen die overlijden en een territorium achterlaten, worden snel opgevolgd door een soortgenoot. Oftewel: de natuur heeft dit prima geregeld: er worden zoveel vossen geboren als een (voedsel)gebied toelaat.

De onafgebroken jacht op vossen leidt er uitsluitend toe dat ze steeds grotere nesten krijgen; er leeft geen vos langer dan vier jaar. Nu staat de provincie Friesland toe om ook 's nachts met lichtbakken vossen te bejagen in beschermd

Foto: Harm Niesen

weidevogelgebieden. Afgezien van wat dit voor de broedende vogels betekent, zou de provincie beter moeten weten. Predatie van weidevogels door vossen is verwaarloosbaar ten opzichte van het menselijk handelen (industriële landbouw, vroeg maaien en grondwaterpeilverlaging) dat de weidevogelstand gigantisch bedreigt. Ook de toename van het aantal ganzen is hier een gevolg van. Zolang politici hun oren laten hangen naar de mening van mensen die uitmoorden als oplossing zien voor elk probleem in de natuur, duwen ze diezelfde natuur alleen dichter naar de afgrond.

Jagers weten best dat hun ingrijpen in het ecosysteem uitsluitend tot gevolg heeft dat dieren meer nakomelingen krijgen. Want er is ruimte en er is voedsel. Als jagers stoppen met jagen, kan er tijdelijk een vermeerdering van dieren zijn, maar de natuur lost dat zelf op. Wij kunnen enige 'overlast' van wilde dieren toch wel accepteren? Zij moeten -veel meer- overlast van ons ook accepteren. Wat is er op tegen om in bosrijke

gebieden de maximumsnelheid te verlagen? Dan rijd je 60 km in plaats van 100 km. Gun die dieren ook hun leven!

Als wij iedere confrontatie met wilde dieren willen voorkomen, dan zullen we ze wereldwijd moeten uitroeien – helaas zijn we daarin al op grote schaal geslaagd. Het uitsterven van diersoorten is op aarde nog nooit zo snel gegaan. Wilde dieren in Nederland hebben weinig ruimte en vrijheid, overal zijn mensen. De meeste jagers worden voornamelijk door 'hobbybeheer' gemotiveerd. Voor hen niets spannender dan het omleggen van een slimme vos. Daarom ook 'redder' jagers reekalfjes uit maisvelden voordat de hakselaar komt, daarom leggen ze voer voor wild neer in barre tijden.

Er moet wel iets te schieten blijven.

Eerder gepubliceerd op: RAAR, weblog van Annemarie van Gelder, www.annemarievangelder.nl Lees daar ook nog andere columns over de jacht en aanverwante onderwerpen.

Nieuwe Vossenfolder gepresenteerd

Vossen hebben het zwaar in Nederland. De ontheffingen om vossen 's nachts met behulp van kunstlicht te bejagen worden uitgedeeld als snoepgoed. Vossen worden in de media voortdurend afgeschilderd als iets kwaadaardigs dat zich als een plaag over het land zou verspreiden. Maar hoe zit het nou werkelijk? Als antwoord op de eindeloos voortdurende hetze tegen de vos in Nederland presenteert De Faunabescherming 'De Vossenfolder'. Hierin worden de mythes rondom deze prachtige en nuttige dieren op basis van een wetenschappelijke onderbouwing zorgvuldig ontkracht.

Download de Vossenfolder op www.faunabescherming.nl
Wilt u exemplaren verspreiden, neem dan contact op met donateurs.adm@faunabescherming.nl.

VICTOR VAN ZELST

Wat niet weet, wat niet deert..?

Van jongs af aan ben ik gefascineerd door vissen. Ik kan me nog goed herinneren hoe ik ooit onder de indruk was, toen ik een van mijn oudere buurjongens een baars zag vangen. Vanaf dat moment ging ik vaker mee, ook om zelf te vissen. Naarmate ik ouder werd, leerde ik meer over verschillende technieken en kwam er meer geld beschikbaar om aan de hobby te spenderen.

Net zo trendy als jagen voor dames? Foto: Eric Schoones

Er is namelijk een gigantisch aanbod van artikelen die het vangen van vissen zouden vergemakkelijken en de beleving ervan versterken. Natuurlijk geloofde ik al de marketingpraatjes. Met vrienden struinde ik de boerenslootjes af, op zoek naar grote karpers. Later gingen we over op snoekvissen. Zonder eigenlijk te weten waar naar we aan het hengelen waren, ving ik een enorme snoek. Het onthaken was wel even iets anders, met die scherpe tanden. Maar dat de snoek soms minutenlang op de kant lag te snakken naar adem, omdat de haak niet los wilden, kon de pret niet drukken.

Fascinatie

Mijn fascinatie voor vissen nam almaar toe. Ik kreeg een groot aquarium van een vriend en kon daarin prachtig zien wat zich onder water allemaal afspeelde. Als aandachtig toeschouwer van deze onderwaterwereld vroeg ik mijzelf steeds vaker af in hoeverre vissen zouden lijden als ze in een haak happen, op de wal worden getrokken, en daar naar adem snakkend nog even moeten poseren voor de foto, nadat ze soms met gecontroleerd geweld van de haak ontdaan waren. Mijn vissersvrienden waren eensgezind: vissen hebben een geheugen van slechts drie seconden en voelen geen pijn. Waar dat vandaan kwam wist niemand, maar met die wetenschap konden we zonder schuldgevoel vissen aan haken blijven rijgen. Later kwamen daar nog argumenten bij, dat het zo rustgevend is, en je langs of op het water pas echt van de natuur kunt genieten. De essentie van het vissen bleef de kick, want als je niets ving, had je gewoon een slechte dag, ondanks dat je van de rust en natuur genoten had.

Omslagpunt

Mijn omslagpunt beleefde ik al snel tijdens mijn studie Bos- en natuurbeheer. Ik kreeg steeds meer waardering voor de natuur. Waar mogelijk greep

ik vissen aan als onderwerp, om me te verdiepen in hun leefwijze en leefomstandigheden. Ik las wetenschappelijke onderzoeken met daarin conclusies dat vissen weldegelijk pijn voelen en dit bewust ervaren, net zoals vogels en zoogdieren dat doen. Ook kwam ik voorbeelden tegen van kleine vissen met een geheugen van meer dan 40 dagen, vissen die hun eigen spiegelbeeld herkennen en vissen die voorwerpen gebruiken om aan voedsel te komen, om vrouwtjes te verleiden, of hun eitjes te beschermen. Hoe naïef kon ik zijn? Het deed mij eindelijk beseffen dat ik deze dieren jarenlang ernstig leed had aangedaan. Acuut hing ik mijn hengels aan de wilgen. Achteraf gezien is het triest en beschamend dat er een grondige verdieping nodig was voordat ik tot de conclusie kwam dat vissen geen sport is, maar dierenmishandeling. Anderzijds besef ik ook dat het sportvissen in onze maatschappij dermate geaccepteerd en vermarkt is, dat het eigenlijk vanzelfsprekend lijkt dat vissen geen leed zouden ondervinden. Sportvisserij Nederland is nota bene de twee na grootste sportbond van ons land. Er zijn niet lang geleden nog dagelijks reclames op televisie geweest voor de VISpas en meer dan wekelijks zijn er programma's te zien waarin het sportvissen wordt verheerlijkt. Wat er zoal mis kan gaan, komt daar natuurlijk niet aan bod. Dat er naast het 'geaccepteerde leed' nog veel meer gebeurt dat het daglicht niet kan verdragen, kan elke visser echter beamen. 'Verkeerd gehaakte' vissen zijn bijvoorbeeld geen uitzondering, 's nachts gevangen karpers worden in bewaarzakken gehouden totdat het licht genoeg is om goede foto's te maken, en ondanks de tegenwoordig hoge boetes wordt er nog altijd levend aas verkocht en gebruikt. Daarbij komt nog het leed van andere dieren, die verstrikt raken in achtergebleven vislijnen, of zelfs vast komen te zitten aan haken van verloren kunstaas. Controle is er nauwelijks. Slechts één keer ben ik gecontroleerd in de vijftien jaar dat ik intensief gevist heb.

Lobby

De lobby achter deze business heeft haar zaakjes goed op orde. Daarin zie ik overigens overeenkomsten met de manier waarop de jacht in Nederland georganiseerd is, en de valse argumenten die men aandraagt om die hobby te rechtvaardigen. Jacht wordt gerechtvaardigd met verhullende termen als schadebestrijding en faunabeheer en op die manier algemeen

geaccepteerd door een slecht geïnformeerde meerderheid van de bevolking zonder aangeboden aversie tegen dierenleed. Ook bij de jacht is door gebrek aan controle het dierenleed vele malen groter dan we kunnen overzien. Illegale praktijken, zoals het bestrijden van roofvogels en het uitzetten van fazanten, zijn inherent aan jacht en het signaleren van stroperij wordt door het toestaan van jacht bemoeilijkt. Zowel bij sportvissen als bij jagen worden dieren bijgevoerd om deze te lokken en worden populaties zogenaamd beheerd. In de wetgeving is het zo geregeld dat op verzoek van jagers in principe beschermde dieren kunnen worden afgeschoten en op verzoek van sportvissers kunnen vissen worden uitgezet om vervolgens weer te worden gevangen. Het is misschien wel tekenend voor de invloed die de belangenorganisaties hebben. Snoeken die geëlimineerd moeten worden omdat ze beschermde bittervoorns zouden bedreigen, daar hoor je beheerders niet over. Hoe anders is dat met vossen ten opzichte van weidevogels? Mijn aquarium staat nu al een heel poosje leeg. Inmiddels ben ik van mening dat vissen ook gewoon vrij rond horen te zwemmen. Ik geniet tegenwoordig nog veel intenser van de natuur, in het bijzonder van vogels. Gewapend met een verrekijker heb ik vrijwel altijd beet.

Voor meer informatie: www.fishfeel.org

*Het idyllische beeld, behalve voor de vissen.
Foto: Harm Niesen*

Demonstratie damherten

HARM NIESEN

Helaas, ondanks het dringende verzoek van De Faunabescherming aan beheerder Waternet om met afschieten van damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen te wachten totdat ook de hoogste rechter daarover zijn oordeel heeft gegeven, begon het afschot gewoon op 1 november 2016.

Het doel was om tot 1 april jongstleden 1200 damherten naar de andere wereld te helpen. Op 20 november hebben we daarom in nauwe samenwerking met sympathisanten van verschillend pluimage in Zandvoort een demonstratie tegen het afschieten van de damherten georganiseerd. Juist daar, omdat door het ontbreken van een paar honderd meter afrastering, de herten daar de duinen uitlopen en zo in de bebouwde kom van Zandvoort komen. Veel Zandvoorters vinden dat niet erg, maar er kunnen problemen ontstaan als de herten bijvoorbeeld door loslopende honden in paniek zouden raken. Dagelijks begeleidt de inmiddels bekende Nederlander Willem van der Sloot deze herten via een inspringplaats weer de duinen in. Natuurlijk was hij één van de prominente sprekers voor het behoorlijk massaal opgekomen publiek. Partij

voor de Dieren Animal Rights en PiepVandaag lieten zich ook niet onbetuigd. Aandacht van de pers was er in voldoende mate, jammer genoeg vooral plaatselijk en regionaal.

Illegaal

En nu, bijna een half jaar later. De demonstratie heeft niet kunnen voorkomen, dat

het schieten gewoon is doorgegaan. En wel in versterkte mate, want ook tot de beheerders is het inmiddels doorgedrongen, dat het afschieten van jaarlijks 1200 damherten, niet genoeg zoden aan de dijk zet. Tenminste, als er, zoals de beheerders beweren, 3500 damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen leefden op 1 november van het vorig jaar. Want dat zou betekenen, dat er op 1 april van dit jaar nog zo'n 2300 herten over zouden zijn. En die krijgen deze zomer weer jongen, waarschijnlijk niet veel minder dan de 1200 die er inmiddels zijn afgeschoten... Op die manier duurt het terugbrengen van het aantal tot 800 exemplaren nog vele, vele jaren. Waarschijnlijk om dat te voorkomen, zijn er deze winter ruim 1400 geschoten. Inmiddels doet er zich overigens ook nog een ander verschijnsel voor. Wij bepleiten steeds krachtig, dat er nu in de duinen helemaal geen problemen zijn met of voor de herten. En de herten in de AWduinen kunnen op geen enkele manier nog een gevaar vormen voor het verkeer of schade aanrichten aan bollenvelden. Als dat al gebeurt, dan wordt het veroorzaakt door de herten uit Nationaal Park Zuid-Kennemerland, waar geen hertenkerend raster is. Er is op dit moment geen enkele reden om de herten op grote schaal af te schieten. Dat er een einde zal komen aan de groei, staat ook vast. Al valt niet te voorspellen wanneer precies. Maar juist dit jaar is dat misschien al aan het gebeuren. Op veel grotere schaal dan in andere jaren, zijn er namelijk herten in de duinen gestorven. De precieze oorzaak is onbekend, maar het aantal dode herten was zo groot, dat sommigen de beheerders ervan verdachten, met opzet geschoten herten in het gebied achter te laten. Ons is echter bezworen, dat dat zeker niet het geval is geweest. Er moet dus sprake zijn van een meer natuurlijke oorzaak, zoals een besmettelijke ziekte of misschien zelfs onderlinge stress. Hoe het ook zij, het kan betekenen dat het afschot overbodig is. In strijd met de wet is het naar onze overtuiging zeker. Beschermde diersoorten mogen niet gedecimeerd worden als er geen sprake is van zeer zwaarwegende problemen, die niet op een geweldloze manier kunnen worden opgelost. Zelfs niet onder deze ellendige nieuwe Wet natuurbescherming.

Foto: Ineke van den Abeele

Het gaat niet goed met de wilde eend

Sinds de jaren 90 is de Nederlandse broedpopulatie van de wilde eend met bijna een derde afgenomen. Uit recent onderzoek zou blijken dat te weinig jonge eendjes volwassen worden. Het ontbreekt echter aan betrouwbare gegevens en daarom roept eenden-onderzoeker Erik Kleyheeg de hulp in van het publiek om eendenkuikens te tellen en waarnemingen door te geven op: www.waarneming.nl.

In het voorjaar van 2016 deed Natuurmonumenten een oproep om de jacht op de wilde eend tijdelijk in heel Nederland te stoppen, omdat het slecht gaat met deze soort. Bovendien richt de wilde eend volgens de organisatie nauwelijks schade aan.

Vanaf 15 augustus tot 1 februari mocht er echter wél gejaagd worden. Bjorn van der Veen van de Koninklijke Jagersvereniging zei vorig jaar dat jagers zelf hun jachtgebied in de gaten houden. Daardoor kunnen ze zelf bepalen welke dieren afgeschoten worden. Dat gebeurt niet wanneer er van een bepaalde soort te weinig exemplaren zijn. Het is opvallend dat de jagersvereniging nu met een persbericht naar buiten komt over de plaatsing van 2.500 broedkorven voor wilde eenden. De korven moeten de jonge eendjes

Illustratie:
Ineke van den
Abeele

BETTY ROS

behoeden voor predatie door roofdieren. De reden daarvan is dat de wilde eend op de lijst van vrij bejaagbare soorten voorkomt en vanwege die bijzondere status "bescherming" van de jagers geniet. De jager voelt zich daarom betrokken bij deze vogelsoort. 'Niet alleen door het nestsucces te vergroten maar ook door het beheer van bovenmatige aantallen roofdieren dragen de jagers er aan bij dat er meer kuikens groot worden,' zo meldt de jagersvereniging. Door het plaatsen van de broedkorven en het intensief bejagen van roofdieren hopen de jagers natuurlijk dat er ook de komende jaren nog genoeg eenden geschoten kunnen worden. www.sovon.nl, www.rtdrenthe.nl en www.jagersvereniging.nl

Foto's: Harm Niesen

De Buit van de Vos

Misstanden

In Deurne weten wildbeheerders ook wel hoe ze de plezierjacht in stand kunnen houden. Eind vorig jaar ontvingen wij het bericht dat op drie plaatsen rond het dorp fazanten worden gekweekt voor de jacht.

Natuurfotograaf Harry Kuypers is regelmatig in de Vlierdense bossen om foto's te maken. De Vlierdense bossen zijn eigendom van de gemeente Deurne en verpacht aan de Wildbeheereenheid (WBE) Deurne. Op een gegeven moment vond Kuypers voederkuilen, plekken met maiskorrels onder een laagje zand. Hij is ervan overtuigd dat deze kuilen worden gebruikt om illegaal op reeën te jagen. Deze praktijken deugen niet volgens Kuypers, die de politie al meerdere keren heeft ingeschakeld. Ook heeft hij aangifte gedaan van bedreiging door jagers. www.ed.nl

Roofdier als concurrent

In een bosperceel aan de kleine Heittrak in Asten werden twee met vlees vergiftigde buizerds gevonden. De politie geeft aan dat het doden van roofvogels wordt gezien als een misdrijf.

Toch worden beschermde roofdieren nog steeds massaal en op wrede wijze gedood. Volgens boswachter Frans Kapteijns zijn er twee scenario's waarom iemand roofvogels zou willen vergiftigen. "Stropers of jagers zien de buizerd als vijand. Ze jagen namelijk op dezelfde dieren. Maar het kan ook om vogelliefhebbers gaan die bijvoorbeeld kippen, duiven of vogels in een vo-

lière houden." De boswachter vindt het vreselijk dat mensen tot zoiets in staat zijn.
www.omroepbrabant.nl

Hetze tegen de das

In oktober vorig jaar waarschuwde Stichting Das&Boom al voor een uit de hand lopende hetze tegen de das. Naar aanleiding van negatieve berichtgeving over dassen en het door veel provincies ingestelde eigen risico voor boeren bij dassenschade vreesde Das&Boom dat de das opnieuw vervolging te wachten stond. Dat blijkt nu dus ook het geval te zijn. Bij een recente steekproef onder 68 dassenburchten in Limburg zijn bij de helft daarvan misstanden geconstateerd. Volgens Jaap Dirkmaat, oprichter en voorzitter van Das&Boom, moet gevreesd worden voor het leven van de das. "De resultaten zijn ronduit onthutsend en tonen aan dat de sfeer jegens de beschermde das grimmiger is geworden." Das&Boom heeft aangifte gedaan en nu worden camera's ingezet om daders van illegale praktijken op te sporen.
www.dasenboom.nl

Politie houdt mogelijke stropers aan

Vier mannen zijn aangehouden omdat ze midden in de nacht in een weiland aan de Blauwe Hoefseweg in Klundert stonden en daarvoor geen goede verklaring konden geven. Tipgevers spraken ook over vuurwapens. In de auto van de verdachten werden zeven windhonden, vaak gebruikt bij de hazenjacht, aangetroffen. Niet alleen verloopt de hazenjacht dramatisch voor in het wild levende dieren, ook met de windhonden loopt het slecht af wanneer deze dieren geblesseerd raken of niet meer kunnen voldoen aan de eisen van de stropers.
www.omroepbrabant.nl en www.nvaw.nl

Ban de vossenjacht

Gedeputeerde Staten van Flevoland hebben ontheffing verleend aan Stichting Faunabeheereenheid Flevoland om in een straal van 5 kilometer rond kippenbedrijven 's nachts op vossen te jagen. Dierenorganisatie Dierbaar Flevoland ontdekte dat bij 12 van de 17 bedrijven een deugdelijk hekwerk ontbreekt. Dergelijke preventieve maatregelen om eventuele schade te voorkomen, zijn wel een voorwaarde om voor een ontheffing, maar daar wordt dus voor het gemak aan

voorbij gegaan. Animal Rights, Dierbaar Flevoland en De Faunabescherming zijn woedend en hebben hiertegen bezwaar gemaakt. Teken ook de petitie tegen deze verleende ontheffing op: www.animalrights.nl, www.dierbaarflevoland.nl of www.faunabescherming.nl

Hazenstand holt achteruit

In april j.l. telde de wildbeheereenheid in Aalten (Gelderland) 1573 hazen tegen 2431 vijf jaar geleden in hetzelfde gebied. De oorzaak wordt gezocht in steeds 'schonere' landbouw, met minder schuilplaatsen voor de hazen en jagers wijzen uiteraard op de predatie. Natuurlijke vijanden zoals kraai en vos doen het goed en dan is er nog het RHDV-2 virus, dat eerder al een slachting veroorzaakte onder konijnen. De jagers in Aalten concluderen nu dat er te weinig hazen zijn om op te jagen.
www.omroepgelderland.nl

De Buit van de Vos

Vogelvrij

PAULINE DE JONG

Soort: houtduif (*Columba palumbus*)

Klasse: vogels (*Aves*)

Orde: duifachtigen (*Columbiformes*)

Familie: duiven (*Columbidae*)

'Jacht'seizoen: 15 oktober tot en met 31 januari

Foto: Harm Niesen

De houtduif is de grootste in Nederland voorkomende duif en is gemakkelijk te herkennen aan de witte vlek in de hals. De hierboven genoemde periode is het reguliere jachtseizoen. Helaas is de houtduif op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst en is het dier buiten deze periode ook zijn leven niet zeker. Op verzoek van agrariërs mogen jagers in het hele land en gedurende het gehele jaar houtduiven doden, vanwege landbouwschade. De dieren worden gedood met het geweer. Volgens de jagers zelf gaat het daarbij jaarlijks ongeveer om 500.000 dieren. De houtduif kan eigenlijk het hele jaar tot broeden komen, voornamelijk in het voorjaar en de zomer. Het gaat dan vaak om drie legsels met meestal twee eieren. Vanwege deze snelle voortplanting zal de sterfte door afschot makkelijk kunnen worden gecompenseerd en zal de soort hierdoor niet in gevaar worden gebracht. Dit betekent natuurlijk ook dat afschot eventuele schade niet oplost.